

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7CdoR/2/2024
Identifikačné číslo spisu: 1117229147
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:1117229147.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky a matky Mgr. A. I., narodennej XX. O. XXXX, G., O. U. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Andrejom Garom, Bratislava, Štefánikova ul. č. 14, a manžela navrhovateľky a otca Ing. T. H., narodeného XX. Z. XXXX, G., N. XX, t. č. G., Y. W. - V., zastúpeného advokátkou Mgr. Alexandrou Para, Bratislava, Gagarinova 10/A, o návrhu na rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletému S. H., narodenom XX. S. XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Bratislava, Vázovova 7/A, a medzičasom plnoletému P. H., narodenom XX. M. XXXX, G., N. XX, vedenom na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. B5-18P/115/2017, o dovolaní otca a matky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 12. júna 2023 č. k. 20CoP/122/2022-2175, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 12. júna 2023 č. k. 20CoP/122/2022-2175 z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Trnave ako súdu príslušnému na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V - v súčasnosti Mestský súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 21. apríla 2022 č. k. 18P/115/2017-1502 manželstvo navrhovateľky a manžela navrhovateľky rozviedol, a v tom čase maloletého P. zveril do osobnej starostlivosti otca a určil matke výživné vo výške 400 eur mesačne, ktoré je povinná platiť do 15. dňa kalendárneho mesiaca vopred k rukám otca maloletého. Maloletého S. zveril do osobnej starostlivosti matky, určil otcovi výživné na maloletého S. vo výške 800 eur mesačne, ktoré je povinný platiť do 15. dňa kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky, upravil styk otca s maloletým S. bližšie špecifikovaný vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, a vo zvyšku návrh otca a matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom zamietol.

1.1. Súd prvej inštancie mal vykonaným dokazovaním za preukázané, že vzťahy medzi manželmi sú tak vážne rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj spoločenský účel. Vzhľadom na to, že nie je nádej na obnovenie manželstva, a manželstvo neplní ani jednu zo svojich základných funkcií, považoval súd manželstvo za nefunkčné, ktoré je potrebné rozviesť.

1.2. Ďalej sa súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení na návrh otca zaoberal striedavou starostlivosťou maloletého S.. Súd poukázal na to, že zverenie dieťaťa do striedavej starostlivosti vyžaduje zjednotenie očakávania na dieťa zo strany oboch rodičov, komunikáciu bez konfrontačného tónu a ich vzájomnú dôveru. Medzi rodičmi maloletého S. je však príliš vyeskalovaný konflikt, v rámci ktorého zlyháva akákoľvek komunikácia navzájom, kedy každý z rodičov zotrváva výlučne na svojom modeli bez snahy ústupkov. Súd následne po vylúčení striedavej osobnej starostlivosti skúmal, ktorému z rodičov zverí deti do osobnej starostlivosti na čas po rozvede, pričom v tom čase maloletého P. zveril do osobnej starostlivosti otca, s čím súhlasila aj matka, a maloletého S. zveril do osobnej starostlivosti matky. V záujme zabezpečenia kontaktu maloletého S. s oboma rodičmi upravil aj styk otca s maloletým, ktorý súd prvej inštancie považoval za dostatočný a zohľadňujúci potreby a vek maloletého.

1.3. Súd prvej inštancie sa ďalej zaoberal otázkou určenia výšky výživného rodičov, pričom prihliadal na odôvodnené potreby maloletých detí, možnosti a majetkové pomery povinných rodičov. Matka po odprezentovaní výdavkov určených na maloletého S. súd nepresvedčila, že má mesačný príjem 25,98 eur, a preto u nej vychádzal z potencionálneho príjmu, ktorý ustálil z jej mesačných pravidelných výdavkov. Súd prvej inštancie sa následne vo svojom odôvodnení vysporiadal a ustálil aj príjem otca, a obdobne ako u matky vychádzal zo zárobkových možností a schopností. Vzhľadom na to, že otcom prezentované výdavky vysoko prevyšovali jeho príjmy bol súd prvej inštancie názoru, že otec má o mnoho vyšší príjem než v konaní deklaroval, preto bolo potrebné rovnako ako pri matke vychádzať z princípu proporcionality príjmov.

1.4. Súd prvej inštancie zamietol návrh na dokazovanie znaleckým dokazovaním súdnym znalcom za účelom zistenia názoru maloletého dieťaťa, taktiež zamietol návrh matky a nepripustil vykonanie dôkazu, a to výsluch maloletých, keďže deti boli vystavované už toľkým znaleckým dokazovaniam, že by to bolo kontraproduktívne, neúčelné a v neprospech psychického vývoja detí. Z rovnakého dôvodu zamietol aj návrh na dokazovanie, a to výsluch znalca PhDr. Q., keďže už bol vypočutý v inom súdnom konaní, a zároveň bol otcom predložený ním vypracovaný znalecký posudok. Súd rovnako zamietol návrh matky na doplnenie dokazovania za účelom zistenia aktuálneho zdravotného stavu otca, vykonania dopytu na Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a. s., a zaslania údajov o zdravotnej starostlivosti v priebehu trvania poistného vzťahu. Súd prvej inštancie ďalej zamietol návrh na doplnenie dokazovania výsluchom všeobecného lekára otca MUDr. I., a žiadosti o podrobné vyjadrenie k aktuálnemu zdravotnému stavu pacienta, keďže za takto zisteného skutkového stavu by znalecké dokazovanie nebolo hospodárne a účelné. Súd prvej inštancie v závere odôvodnenia uviedol, že v prípade, ak sa v odôvodnení nezaoberal konkrétnou námietkou účastníkov konania urobil tak preto, že daný argument a odpoveď naň nepovažoval pre rozhodnutie za rozhodujúce.

1.5. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle § 55 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 12. júna 2023 č. k. 20CoP/122/2022-2175 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku IV tak, že matke uložil povinnosť na čas po rozvede platiť výživné na maloletého P. vo výške 500 eur, a to vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca vopred k rukám otca maloletého, a zároveň jej uložil povinnosť zaplatiť ročné výživné na maloletého P. za obdobie od 28. júna 2022 do 31. mája 2023 vo výške 1.110 eur k rukám otca do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo výroku II. odvolací súd potvrdil výrok VI. rozhodnutia súdu prvej inštancie o zverení maloletého S. do osobnej starostlivosti matky. Odvolací súd ďalej napadnutý výrok VIII. rozhodnutia súdu prvej inštancie zmenil tak, že otcovi uložil povinnosť na čas po rozvede platiť výživné na maloletého S. vo výške 550 eur, a to vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky maloletého, a výrok IX. rozhodnutia súdu prvej inštancie o úprave styku otca s maloletým zmenil podľa bližšej špecifikácie vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. V zostávajúcom rozsahu výrok X. rozhodnutia súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhov matky a otca potvrdil, a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2.1. Odvolací súd vo svojom odôvodnení uviedol, že bolo podľa neho potrebné doplniť dokazovanie a to o zistenie názoru maloletých detí, keďže súd prvej inštancie pochybil, keď ich nevypočul. Je podľa odvolacieho súdu zákonným právom dieťaťa vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú a nebol daný dôvod na to, aby im súd prvej inštancie toto právo odoprel.

Odvolačný súd vzhľadom na prejavovaný názor maloletého S. a vzhľadom k tomu, že nevidel žiaden pozitívny posun v komunikácii rodičov a nevzhladol zlepšenie ich vzťahu od úpravy danej rozhodnutím na čas do rozvodu vyhodnotil, že naďalej nie sú dané podmienky k tomu, aby maloletého S. zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

2.2. Odvolačný súd sa ďalej zaoberal rozhodnutím súdu prvej inštancie o úprave styku maloletého S. s otcom a dospel k záveru, že je dôvodné výrok o styku zmeniť. Odvolačný súd nevzhladol žiaden relevantný dôvod, pre ktorý by maloletý S. nemal mať riadne upravený styk s otcom. Matkou navrhovanú úpravu styku maloletého s otcom počas bežného týždňa musel odvolačný súd vyhodnotiť ako nedostatočnú a nedôvodnú, keďže otec je schopný výkonu osobnej starostlivosti, vzťah otca s maloletým je dobrý a čas trávený u otca maloletý hodnotil pozitívne. Na dôvod odmietania chodiť k otcovi počas bežného týždňa maloletým S., a to že pociťuje ako nespravodlivé, že on má stanovený styk s otcom, keď jeho brat s matkou nemá, nemohol odvolačný súd prihliadnuť ako relevantný k zúženiu jeho styku s otcom na pár hodín v týždni. Takto upravený styk by nebol v záujme maloletého. Odvolačný súd rovnako uviedol, že rozsah styku, ktorý určil, je dostatočný aj na rozvoj vzťahu maloletého S. s bratom.

2.3. Odvolačný súd videl ako ďalší nedostatok v rozhodnutí súdu prvej inštancie rozhodnutie o určení výživného. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu pri rozhodnutí nezohľadnil rozhodnutie o výživnom určenom na čas do rozvodu, a výživné určil odlišne od tohto rozhodnutia bez uvedenia z akých dôvodov určil výživne diametrálne odlišné. Odvolačný súd mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že majetkové pomery otca a jeho celková životná úroveň je nadštandardná, a jeho majetkové zabezpečenie sa nezmenilo od rozhodnutia súdu o určení výživného na čas do rozvodu. Taktiež u matky odvolačný súd nezistil zmenu jej majetkových pomerov, či jej celkovej životnej úrovne, túto tiež hodnotil odvolačný súd ako nadštandardnú. Odvolačný súd vzhľadom na zmenu pomerov u maloletých, ktorý od rozhodnutia o výživnom na čas do rozvodu vyrástli, pričom túto zmenu vyhodnotil odvolačný súd tak, že oproti úprave výživného na čas do rozvodu zvýšil výživné u každého o 50 eur. Nakoľko výživné na maloletého P. odvolačný súd určil vo vyššej sume ako súd prvej inštancie, rozhodol odvolačný súd aj o sume ročného výživného, ktorú je matka povinná uhradiť.

2.4. Odvolačný súd zamietol návrhy rodičov na doplnenie dokazovania, a to návrh matky na vypočutie maloletého S. a návrh otca na vypočutie maloletého S. znalcom, keďže považoval za dostatočné pre rozhodnutie zistený názor maloletého S. v konaní vedenom na návrh matky o zmenu styku. Odvolačný súd nevykonával ani navrhnutý dôkaz matkou, a to vykonanie lustrácie otca v bankovom registri a zisťovanie bežných a sporiacich bankových účtov otca. Žiadať od všetkých bánk, či otec nemá u nich účet je podľa odvolacieho súdu nevykonateľné, pričom matka ani neuviedla v akej banke by mal otec mať účet. Odvolačný súd preto dospel k záveru, že pre rozhodnutie o vyživovacej povinnosti rodičov mal dostatočne zistený stav, a zohľadnil životnú úroveň rodičov, nie len ich deklarovaný príjem, ktorý ich životnej úrovni nezodpovedá.

2.5. O trovách konania rozhodol odvolačný súd podľa § 396 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), v spojení s ustanovením § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

3. Otec (ďalej aj ako „dovolateľ“) podal voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. V úvode podaného dovolania len zopakoval priebeh konania pred súdom prvej inštancie, odvolacím súdom a konania na Mestskom súde Bratislava II vedenom pod sp. zn. B1-2P/13/2022. Dovolateľ videl naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP v tom, že mu bola ako účastníkovi konania odňatá možnosť vyjadriť sa k vykonanému dôkazu - výsluchu maloletého S., ktorý bol podstatným dôvodom pre nezverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti. Dovolateľ poukázal na to, že mu bolo znemožnené oboznámiť sa s obsahom vyjadrení maloletého počas jeho výsluchu dňa 26. októbra 2022, a vyjadriť sa k nemu pred rozhodnutím odvolacieho súdu z dôvodu neprístupnosti zvukového záznamu v odvolacom konaní, a absencie zákonných náležitostí zápisnice podľa § 99 CSP. Zároveň otec považoval oboznámenie odvolacieho súdu s podstatnými vyjadreniami maloletého ústne na pojednávaní dňa 12. júna 2023 za nedostatočné, keďže otec sa mal ako účastník konania právo oboznámiť sa v podstatnom rozsahu s vyjadreniami maloletého, a mal právo posúdiť a vyselektovať, čo považuje za podstatné z uvedeného výsluchu. Dovolateľ mal ďalej za to, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nespĺňa požiadavky odôvodnenia podľa § 393 ods. 2 CSP, a je daná aplikácia druhej vety

stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 2/2016. Dovolateľ namietal, že odkaz na rozhodovanie v konaní na čas do rozvodu manželstva, od ktorého ubehli 4 roky, nie je možné považovať za právne udržateľné a zrozumiteľne odôvodnené rozhodnutie, keďže sa odvolací súd riadil neaktuálnym a nepoužiteľným stavom. V odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu podľa otca chýba odpoveď na to, prečo je absencia vhodnej komunikácie dôvodom pre nezverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti. Odvolací súd podľa dovolateľa pristúpil výlučne k všeobecnému konštatovaniu, že nedošlo k zlepšeniu komunikácie medzi rodičmi. V prípade, ak dovolateľ poukázal na rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu Českej republiky a odvolacieho súdu, v ktorej bolo vyslovené, že nedostatočná komunikácia medzi rodičmi nie je dôvodom pre nezverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti, bol odvolací súd podľa dovolateľa povinný sa s takouto argumentáciou riadne vysporiadať. Dovolateľ ďalej v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP vymedzil právnu otázku, „...či vhodná, nenarušená a nekonfliktná komunikácia medzi rodičmi je conditio sine qua non pre zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.“ Podľa dovolateľa nemôže nedostatočná komunikácia medzi rodičmi automaticky vylučovať zverenie maloletého do striedavej starostlivosti. Striedavá starostlivosť by podľa názoru otca mala byť prioritným modelom starostlivosti o maloleté dieťa, a nevhodná komunikácia medzi rodičmi by mala byť pre súdy výnimočným dôvodom pre vylúčenie striedavej starostlivosti. Následne dovolateľ poukázal na rad rozhodnutí Ústavného súdu Českej republiky podporujúcich jeho tvrdenia. V závere svojho dovolania požiadal odvolací súd, aby rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil, a vec vrátil Krajskému súdu v Trnave v zmysle účinnosti novely CMP, na ďalšie konanie.

4. Dovolanie voči rozhodnutiu odvolacieho súdu podala aj matka (ďalej aj ako „dovolateľka“), ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP. Po zopakovaní rozhodnutia odvolacieho súdu a konania pred odvolacím súdom uviedla, že o odvolaní rozhodoval funkčne nepríslušný súd. Dovolateľka poukázala na to, že od 01. júna 2023 bol na konanie o odvolaní funkčne príslušný Krajský súd v Trnave, pričom odvolací súd rozhodol až 12. júna 2023. Podľa dovolateľky tým bolo porušené právo na zákonného sudcu zaručené v čl. 48 ods. 1 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „Ústava SR“). Dovolateľka ďalej videla naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP v tom, že odvolací súd nevypočul maloletého S.. Odvolací súd sa podľa matky v odôvodnení nedostatočne vysporiadal s dôvodmi rozhodnutia o rozšírení styku napriek názoru kolízneho opatrovníka a názoru maloletého S.. Rovnako sa podľa matky odvolací súd nedostatočne vysporiadal s otázkou, prečo v odvolacom konaní nevykonal výsluch maloletého, a nedostatočne odôvodnil, ako vo vzájomnej súvislosti vyhodnotil výsluch maloletého dieťaťa, názor kolízneho opatrovníka a ako sám posúdil najlepší záujem maloletého dieťaťa pri určení rozšírenia styku oproti rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Dovolateľka ďalej poukázala na to, že odvolací súd nevyhodnotil ani list maloletého zo dňa 07. júna 2023. Podľa dovolateľky sa ďalej odvolací súd vo svojom odôvodnení o určení výživného obmedzil len na konštatovanie nezohľadnenia rozhodnutia o výživnom určenom na čas do rozvodu. Odvolací súd podľa dovolateľky neodôvodnil zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie o vyživovacej povinnosti otca na maloletého. V prípade, ak odvolací súd konštatoval nedostatočne zistený skutkový stav, bol podľa dovolateľky povinný doplniť dokazovanie potrebné na určenie správnej vyživovacej povinnosti otca. Rovnako odvolací súd nevykonal v časti príjmu matky ďalšie dokazovanie skutočných príjmov a výdavkov a spoľahol sa len na to, či matke verí alebo nie, bez toho, aby stranám umožnil sa k odlišným právnym záverom vyjadriť. V takomto prípade ide podľa dovolateľky o svojvoľné rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorému predchádzalo nedostatočné dokazovanie. Dovolateľka ďalej poukázala na to, že odvolací súd pri výživnom ani nezohľadnil, že je v tom čase maloletý P. vo veku, kedy môže s prihliadnutím na štúdium vykonávať zárobkovú činnosť. Matka následne vo svojom dovolaní požiadala odvolací súd v zmysle § 444 CSP o odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v časti výroku I. Dovoláním napadnutý rozsudok podľa nej z dôvodu nedostatočného a zmätočného posúdenia otázky správneho určenia výšky vyživovacej povinnosti vzhľadom na preukázaný príjem a výdavky matky, ako aj v súvislosti so zmenou rozhodnutia súdu prvej inštancie o vyživovacej povinnosti otca, zasahuje do práv matky. V prípade, ak by mal byť dovoláním napadnutý rozsudok v časti vyživovacej povinnosti matky vykonateľný, je tu hrozba vzniku škody na strane matky v dôsledku nezákonného rozhodnutia súdu. V závere požiadala odvolací súd aby rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil, a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

5. Otec vo vyjadrení k dovolaniu matky k námietke o nevypočutí maloletého S. uviedol, že pokiaľ odvolací súd rozhodne nevykonať dôkaz navrhovaný účastníkom konania, je povinný zdôvodniť, z akého dôvodu navrhovaný dôkaz nepovažoval za potrebné vykonať. Odvolací súd sa podľa otca riadne vysporiadal s dôvodmi, ktoré ho viedli k nevypočutiu maloletého S.. Je na zvážení súdu, v akom rozsahu a akým spôsobom zabezpečí dieťaťu jeho právo vyplývajúce mu z ustanovenia § 116 CMP. Maloletému je súd povinný umožniť vyjadriť svoj názor, pričom zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, že súd je povinný vyjadrenia maloletého aktualizovať pred prijatím rozhodnutia. Ohľadom matkou namietaného listu zo dňa 07. júna 2023 otec uviedol, že sa dovolací súd nevyjadruje k skutkovej stránke dôkazov a ich obsah nie je oprávnený vyhodnocovať. Navyše je podľa otca obsah listu len potvrdením manipulácie zo strany matky. Vo vzťahu k názoru kolízneho opatrovníka otec uviedol, že v priebehu konania bolo preukázané, že kolízny opatrovník maloletého S. bol voči otcovi a P. zaujatý a opakovane porušoval predpisy. Ďalej otec podotkol, že súd je pri rozhodovaní o úprave styku s nerezidentným rodičom povinný zabezpečiť, aby mal maloletý rovnocenný kontakt s oboma rodičmi. Nebol preto podľa otca objektívne daný žiaden dôvod, ktorý by bol spôsobilý zúžiť aktuálny rozsah styku maloletého s otcom. K matkou namietanému výživnému otec uviedol, že sa odvolací súd riadil zisteným skutočným stavom v konaní pred súdom prvej inštancie, pričom výška výživného je posúdením skutkovým a nie právnym. Na základe zisteného skutočného stavu veci totiž súd následne aplikuje príslušné ustanovenia zákona o rodine, a určuje konkrétnu výšku výživného na to ktoré maloleté dieťa. Pokiaľ teda matka nesúhlasí s právnym posúdením veci, mala uplatniť dovolací dôvod podľa § 421 CSP. Vo vzťahu k tvrdeniam matky v podanom dovolaní otec uviedol, že povinnosťou odvolacieho súdu nebolo skúmať z vlastnej iniciatívy, aký konkrétny mesačný príjem má matka, ak mal za preukázané, že je majetná a žije nadštandardne. K úvahe matky o možnosti P. pracovať otec uviedol, že P. nemá dokončené stredoškolské vzdelanie a pripravuje sa na ďalšie štúdium na vysokej škole. Dosiiahnutie plnoletosti nemá podľa otca za následok povinnosť dieťaťa sa samostatne živiť, ako ani následok zníženia vyživovacej povinnosti. K matkou navrhovanému odkladu vykonateľnosti otec uviedol, že vzhľadom na zistenú životnú úroveň matky je ťažko uveriteľné, že nemá prostriedky na to, aby uhradila ročné výživné vo výške 1 100 eur. Je podľa otca prednejšie doplatiť ročné výživné, ako tráviť čas na luxusných dovolenkách. Odkladom vykonateľnosti sa podľa otca nemôže poskytnúť ochrana povinnému rodičovi na úkor oprávneného dieťaťa. Vzhľadom na uvedené otec navrhol, aby dovolací súd v zmysle § 447 CSP dovolanie matky odmietol.

6. Matka vo svojom vyjadrení k dovolaniu otca uviedla, že s tvrdeniami otca o výsluchu maloletého nesúhlasí, nakoľko má za to, že sa otec o obsahu výsluchu maloletého dozvedel už v samotnom konaní vedenom na Mestskom súde Bratislava II sp. zn. B1-2P/13/2022, a súčasne s ním odvolací súd v tomto konaní účastníkov riadne oboznámil na pojednávaní dňa 12. júna 2023, kde sa podľa matky otec mohol dopytovať, prípadne žiadať zodpovedanie jeho otázok. Skutočnosť, že otec nie je spokojný s tým, čo maloletý prezentoval ešte nezakladá dôvod na takýto dôkaz neprihliadať. Matka ďalej poukázala na to, že tento dôkaz navrhla vykonať už dňa 18. novembra 2022, a teda mal o ňom vedomosť už 8 mesiacov. K námietke otca, že odvolací súd rozhodol o striedavej osobnej starostlivosti odkazom na rozhodovanie v konaní na čas do rozvodu manželstva, od ktorého ubehli 4 roky matka uviedla, že takéto argumenty otca považuje za zavádzajúce. Odvolací súd podľa nej neodôvodnil nezverenie maloletého S. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov len uvedeným rozhodnutím, ale aj skutočnosťami, ktoré vyplynuli z dokazovania v tomto súdnom konaní. Odvolací súd sa podľa matky vo svojom odôvodnení vysporiadal aj s argumentami otca, ktorý poukazoval na rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky, keď odvolací súd uviedol, že každý prípad je individuálny a nie je možné paušalizovať striedavú starostlivosť. Podľa matky zovšeobecnené poukázane na nesprávny procesný postup ako dovolací dôvod neobstoja, a preto by malo byť dovolanie odmietnuté ako neprípustné. K otcom vymedzenej právnej otázke matka uviedla, že je zrejmé, že rozhodnutie ako súdu prvej inštancie tak odvolacieho súdu nezáviselo od vyriešenia predmetnej právnej otázky. Zlá komunikácia medzi rodičmi bola podľa matky len okrajovým dôvodom rozhodovania, najdôležitejším kritériom pri rozhodovaní oboch súdov bolo sledovanie najlepšieho záujmu maloletého. Z uvedeného je preto podľa matky zrejma neexistencia dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP.

7. K dovolaniu otca aj matky sa vyjadril už medzičasom plnoletý P., ktorý k dovolaniu otca uviedol, že s ním úplne súhlasí. Otec sa podľa neho vždy snažil, aby boli obaja s S. šťastní, na rozdiel od matky, ktorá chce jeho brata pomocou sociálky od neho odtrhnúť. Vo vyjadrení k dovolaniu matky uviedol, že sa mu ťažko čítajú matkine klamstvá. Odkedy matka odniesla jeho brata bojuje, aby s ním bol viac. Je podľa neho lož, že maloletý S. nechce chodiť za ním k otcovi, pretože sa jej S. bojí, že ho zavrhnú rovnako ako P.. Nesúhlasí s návrhom matky na obmedzenie stretávania sa, pretože je názoru, že by mal S. tráviť rovnako veľa času s oboma rodičmi. K časti ohľadom výživného P. uviedol, že ak sa jeho matka rozhodla mať niekedy deti, mala by sa k nim správať rovnako. Síce si uvedomuje, že sú náklady na neho vysoké, ale je to len kvôli športu ktorý miluje. Nechodí na luxusné dovolenky a nenosí luxusné veci ako matka. V dovolaní sa podľa P. matka snaží súd presvedčiť, že pomaly nemá z čoho žiť, a pritom sa podľa neho stačí pozrieť na sociálne siete a každý pochopí, že klame. V závere P. uviedol, že na 10. narodeniny zobrala jeho brata do luxusného hotela a jemu na 18. narodeniny poslala 2 lístky na koncert, pričom cestu a ubytovanie mu musela zaplatiť babka. Je podľa neho úbohé mstiť sa mu zo strany matky peniazmi.

8. K dovolaniam sa vyjadril aj Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ÚPSVAR“) ktorý vo svojom vyjadrení uviedol, že odporúča rozhodnutie odvolacieho súdu vo výrokoch I., II. a V. potvrdiť. Vo výrokoch III. a IV. odporúča dovolaciemu súdu vec vrátiť na ďalšie konanie z dôvodu, že má za preukázanú vyššiu životnú úroveň otca, v ktorého možnostiach a schopnostiach je poukazovať vyššie výživné na maloletého S.. Vo vzťahu k styku maloletého s otcom odvolací súd podľa ÚPSVAR nedostatočne vzal do úvahy názor maloletého.

9. Dovolanie podala matka aj otec vo veci upravenej v CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci starostlivosti súdu o maloletých (okrem pravidla ustanoveného v § 77 CMP, že dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu) prípustnosť dovolania matky a otca bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

10. Matka v rámci podaného dovolania požiadala, aby najvyšší súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Najvyšší súd nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP; v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (toto sa vydáva iba v prípade vyhovenia návrhu, pozn.).

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali účastníci konania v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpení advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu treba zrušiť.

Dovolanie matky

12. Dovolateľka v podanom dovolaní (tiež) namietala, že o odvolaní rozhodoval nepríslušný súd. Poukázala na to, že od 01. júna 2023 bol na konanie o odvolaní príslušný Krajský súd v Trnave, pričom odvolací súd rozhodol až 12. júna 2023. Podľa dovolateľky tým bolo porušené právo na zákonného sudcu zaručené v čl. 48 ods. 1 Ústavy SR (bod 4). Aj s použitím § 124 ods. 1 CSP najvyšší súd ustálil, že namietaná zmatečnosť zodpovedá dôvodom uvedeným v § 420 písm. e) CSP v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

13. Právo na zákonného sudcu je zaručené v čl. 48 ods. 1 Ústavy SR, podľa ktorého nemožno nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon. Uvedený ústavný príkaz predstavuje pre každého účastníka konania rovnakú záruku, že na rozhodovanie o jeho veci sú povolávané súdy a

sudcovia podľa vopred vybraných zásad (procesných pravidiel).

14. Princíp nebyť odňatý zákonnému sudcovi bol v civilnom sporovom konaní premietnutý aj do ustanovenia § 420 písm. e) CSP, pričom súdna prax je jednotná v tom, že súd treba považovať za nesprávne obsadený aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca.

15. Koho treba považovať za zákonného sudcu a akým spôsobom možno vykonať jeho zmenu upravuje ustanovenie § 3 ods. 3 a ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), podľa ktorého zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

16. Procesné pravidlá určovania príslušnosti súdov sú jedným z prvých predpokladov naplnenia práva na zákonného sudcu, a teda je nevyhnuté, aby sa konanie uskutočnilo na zákonom (vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom) súde. Až keď je určený zákonný súd, až potom je možné určiť v súlade so zákonom a s rozvrhom práce totožnosť zákonného sudcu zo sudcov zákonného súdu. Ak teda príslušný súd bude určený v rozpore so zákonom, právo na zákonného sudcu vyplývajúce z čl. 48 ods. 1 Ústavy SR sa nerešpektuje a v takomto prípade treba súd považovať v zmysle § 420 písm. e) CSP za nesprávne obsadený.

17. V zmysle (už) ustálenej praxe dovolacieho súdu (napr. 6Ndc/19/2023, 8CdoR/4/2023) najvyšší súd uviedol, že „...pokial' na konanie o odvolaní podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 bol funkčne príslušný Krajský súd v Bratislave, zatiaľ čo účinnosťou od 1. júna 2023 je na konanie o odvolaní v zmysle § 3 ods. 5 písm. b) CMP funkčne príslušný Krajský súd v Trnave a súčasne § 396b CMP ako prechodné ustanovenie výslovne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, potom so zreteľom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy, je na konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 funkčne príslušný Krajský súd v Trnave“.

18. Z obsahu spisu predloženého najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní matky a otca vyplýva, že v prejednávanom prípade súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom z 21. apríla 2022 č. k. 18P/115/2017-1502, proti ktorému v zákonom stanovenej lehote podali odvolanie obaja rodičia maloletých, a vec bola predložená na rozhodnutie odvolaciemu súdu, ktorý vo veci rozhodol až dňa 12. júna 2023. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že ak odvolací súd v predmetnej právnej veci nerozhodol o odvolaní matky a otca do 31. mája 2023, mal vec postúpiť na funkčne príslušný súd, teda na odvolací súd v súlade s ustanovením § 3 ods. 5 písm. b) CMP, t.j. Krajskému súdu v Trnave. Pokiaľ odvolací súd nepostupoval v zmysle § 6 ods. 1 CMP, t.j. vec nepostúpil po 01. júni 2023 funkčne príslušnému Krajskému súdu v Trnave a rozhodol sám o odvolaní matky a otca napadnutým odvolacím rozsudkom, rozhodol potom ako súd nesprávne obsadený.

19. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. e) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP) tomu odvolaciemu súdu, ktorý je príslušný na prejednanie odvolania a to Krajskému súdu v Trnave. Vzhľadom na uvedené sa dovolací súd už nezaoberal ďalšími dovolacími námietkami matky a otca. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.